

В. В. Дума,

кандидат юридичних наук, доцент

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7205-9322>

СТРАХОВА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ АГРЕСІЇ: ПРАВОВІ ПІДСТАВИ Й ПРАКТИЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ

ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

вул. академіка Степана Дем'янчука, 4,

навчальний корпус № 1, 33000, м. Рівне, Україна

E-mail: megu-duma@ukr.net

Мета: дослідити особливості правового регулювання страхової діяльності в Україні за умов воєнного стану із визначенням перспектив національного страхування. **Методи дослідження:** використано загально-теоретичні і аналітичні (логіко-семантичний, порівняльно-правовий, аналіз та узагальнення) методи у поєднанні з комплексним підходом. **Результати:** на теоретичному рівні дослідження встановлено, що страхова діяльність в Україні є можливою, адже ґрунтується на нормах національного страхового права, що у своєму розвитку у довоєнний період пройшло складний шлях, але забезпечило надійний правовий супровід страховій діяльності навіть за умов воєнного стану. Крім того, встановлено, що незважаючи на воєнний стан, є можливість для подальшого розвитку страхування, зокрема як інвестиційного засобу. Перспективним виглядає залучення інвестиційних можливостей страхових компаній для відновлення національної мережі медичних та аптечних закладів, зруйнованих війною. Обґрунтовано думку, що держава може запровадити нові державні цінні папери, орієнтовуючись на, в тому числі, страхових інвесторів, кошти від яких спрямовуватиме цільовим способом на відновлення національної системи охорони здоров'я. **Обговорення:** російська агресія проти України призвела до масштабних втрат національної економіки. Її відновлення є нагальним завданням вже сьогодні, попри воєнний стан. З іншого боку, обов'язком держави є забезпечення прав і свобод людини і громадянина, зокрема щодо охорони здоров'я. Реалізація вказаного права зажди була витратною справою, а в ситуації війни і руйнації сотень закладів охорони здоров'я – кратно ускладнилася. Вирішення відповідних проблем лише коштом держави неможливе, отож логічно залучити інвестиційні можливості приватних інвесторів, зокрема страхових компаній. Цьому сприяє напрацьоване національне страхове законодавство, що дозволяє страховикам працювати навіть в умовах війни.

Ключові слова: страхове право; страхова діяльність; страхові інвестиції; воєнний стан.

Постановка проблеми та її актуальність.

На сьогодні у світовій практиці усталено розуміти інститут страхування як обов'язковий елемент економічно успішної і соціально орієнтованої держави. Шлях України до статусу успішної перекреслила (віримо, що тимчасово) російська агресія. У відповідь на безпідставний напад РФ на нашу державу Указом Президента України «Про введення воєнного стану» № 64/2022 від 24 лютого 2022 року [1] в Україні було за-

проваджено воєнний стан. У зв'язку з цим постає практичне питання, як у такій ситуації реалізуються правовідносини, що виникають у контексті страхової діяльності.

Крім того, російська агресія проти України призвела до масштабного зниження обсягу грошових надходжень українських страхових компаній у вигляді страхових премій. Окремі експерти вважають, що нині в національного ринку страхування навряд чи є підстави сподіватися на

оптимістичне майбутнє. Мовляв страхування не є однією із провідних галузей економіки, а фінансові ресурси нині передусім спрямовуються на досягнення перемоги, а потім будуть спрямовані на відбудову інфраструктури й економіки країни. Вважаємо, що вказаний підхід не враховує усіх можливостей страхування.

Загалом же, означені проблемні питання мають усі ознаки актуальності та потребують свого вирішення як на теоретичному, так і на практичному рівнях.

Метою статті є дослідження особливостей правового регулювання страхової діяльності в Україні за умов воєнного стану із визначенням перспектив національного страхування. Зважаючи на теоретичний характер дослідження, під час його здійснення використано загально-теоретичні та аналітичні (логіко-семантичний, порівняльно-правовий, аналіз і узагальнення) методи у поєднанні з комплексним підходом.

Аналіз досліджень і публікацій з проблеми. Страхове законодавство України є фундаментом національного страхового ринку. Комплексні дослідження [2] показують, що правову основу посередницької діяльності у сфері страхування сьогодні складають Господарський кодекс України, Цивільний кодекс України, Закон України «Про страхування», інші закони України та підзаконні нормативно-правові акти, що конкретизують умови та порядок здійснення діяльності у сфері страхування. Страхове право як галузь орієнтована на визначення принципів організації національної страхової діяльності, а також форм організації державного регулювання страхової діяльності. Страхування постає ефективним засобом самозахисту людиною, яка отримує можливість обирати, які ризики є прийнятними для неї, а від яких вона б хотіла себе захистити. Розвинений сектор страхування, виходячи зі світової практики, надає значні вигоди домогосподарствам, суб'єктам господарювання, фінансовому сектору і державі [3, с. 77].

До початку масштабної агресії РФ завдяки розвитку українського страхового законодавства, спостерігався стабільний прогрес національного страхового ринку, що надало йому стану інвестиційної привабливості з характерним представленням на ньому провідних транснаці-

ональних страхових груп із Європи й Північної Америки. Водночас, український страховий ринок ще перебував на шляху набуття статусу чинника стабільності національної економіки [4]. Ми поділяємо позицію, що успіх розвитку страхового ринку залежить від ефективності й раціональності державного регулювання. Між тим, як засвідчують спеціальні дослідження «сформована сьогодні модель державного регулювання страхової діяльності в Україні ідентифікована як «модель регулювання постфактум», коли ключові рішення приймаються уповноваженими органами виходячи з перебігу подій на страховому ринку. У підсумку це призводить до використання звуженої множини форм та методів державного регулювання страхової діяльності та не дозволяє запобігати виникненню періодичних криз на вітчизняному фінансовому ринку» [5, с. 208]. Вважаємо, що наявна модель державного регулювання страхової діяльності потребує перегляду. Така потреба зокрема актуалізується у зв'язку воєнним станом в Україні.

Зокрема, це стосується такого важливого сегменту страхового ринку як надання страхових медичних послуг. Нині медичне страхування являє собою систему відносин, що виникають із приводу захисту та особистих і майнових інтересів особи у сфері охорони здоров'я. Як вказують дослідники, на практиці для регулювання відносин медичного страхування використовують загальні норми договірного права, тобто апелюють до Цивільного кодексу України та інших актів національного цивільного законодавства, проте за своїм змістом не завжди відповідають специфіці зазначеної сфери [6] і не дають відповіді на питання розвитку медичного страхування в сучасних умовах.

Вказані теоретичні положення й практичні напрацювання українських дослідників у царині страхового права й страхової діяльності взято нами до уваги під час опрацювання проблематики страхової діяльності в умовах російської агресії.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи тему особливостей правового регулювання страхової діяльності в Україні за умов воєнного стану зауважимо, що вказана проблема має два аспекти: 1) наслідки війни для клієнтів страхових

компаній; 2) наслідки війни для страхових компаній. Очевидно, що для визначення того, як у такій ситуації реалізуються правовідносини, що виникають у контексті страхової діяльності, необхідно чітко розуміти, в якій правовій ситуації ми опинилися.

Отож відповідно до ст. 1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» від 12.05.2015 р. № 389-VIII [7] воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, який, серед іншого, передбачає тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень. Уважне вивчення вказаного документу дозволяє зробити висновок, що воєнний стан попри свій специфічний характер, не є підставою для звільнення від виконання страховою компанією своїх зобов'язань, однак є підставою для застосування інституту форс-мажору.

Як доводить лист Торгово-промислової палати України [8], військова агресія російської федерації проти України є тією обставиною, яка з 24 лютого 2022 року до їх офіційного закінчення може бути віднесена до обставин, що визначаються надзвичайними, невідворотними та об'єктивними, тобто обставин непереборної сили – форс-мажорних обставин. Разом із тим, розуміння форс-мажорних обставин у страховій сфері, і не лише, відповідно до чинного законодавства різниться із побутовим сприйняттям феномену форс-мажорних обставин. Останньому притаманне спрощене і, так би мовити, анулює трактування «форс-мажору».

Натомість, стаття 617 Цивільного кодексу України [9] вказує, що наявність форс-мажору звільняє від відповідальності за порушення зобов'язання, якщо таке порушення сталося внаслідок непереборної сили (форс-мажору), втім наявність форс-мажорних обставин також не звільняє страхові компанії від виплати відшкодування. Фактично, страхова компанія не може відмовити у здійсненні страхової виплати, посилюючись винятково на те, що в Україні введе-

но воєнний стан. Попри означену правову ситуацію, страхові компанії продовжують нести юридичну відповідальність у межах страхових договорів за рахунок грошових фондів, що формуються шляхом сплати фізичними особами та юридичними особами страхових платежів (страхових внесків, страхових премій) та доходів від розміщення коштів цих фондів. Таким чином, можливість отримання страхового відшкодування залежить від того, чи визнається договором чи законодавством певна подія страховим випадком. Щодо терміну виплат, то, в силу обставин непереборної сили, вони можуть порушуватися, але страхові виплати все одно мають бути здійснені – у разі якщо йдеться про страховий випадок.

Нагадаємо, що страховим випадком є подія, передбачена договором страхування або законодавством, яка відбулася і з настанням якої виникає обов'язок страховика здійснити виплату страхової суми (страхового відшкодування) страхувальнику, застрахованій або іншій третій особі (ч. 2 ст. 8 Закону України «Про страхування» [10]). Виходячи з цього визначення шкода, завдана в результаті бойових дій (бомбардування чи обстріл), як правило, не визнається страховим випадком. Натомість, у решті випадків, страхові компанії виплачують страхове відшкодування у звичайному порядку (за законом і умовами договору).

Наведений аналіз, надає підстави стверджувати, що обґрунтована чинним законодавством України система страхових відносин і у ситуації воєнного стану забезпечує права, свободи і законні інтереси клієнтів страхових компаній та, водночас, забезпечує можливість здійснювати страхову діяльність страховим компаніям у прийнятний для їхніх бізнес-інтересів спосіб. Більше того, ми переконані, що страхова діяльність в Україні і за поточної ситуації має перспективи й можливість сприяти відновленню української держави, яка зазнала значних втрат внаслідок російської агресії.

Передусім наголосимо, що досі утвердилося (перевірено досвідом економічно розвинених країн) переконання, що страхування виступає ефективним інвестиційним засобом. У даному випадку ми маємо на увазі не лише можливість

застрахованої особи за рахунок сплачених внесків розраховувати на виплати страхових сум, як покриття втраченого у наслідок страхового випадку. Вважаємо за доцільне звернути увагу на таку функцію страхування як формування спеціалізованого фонду грошових коштів. Законом України «Про страхування» передбачено можливість створення фондів страхових гарантій. Зокрема, ст. 32 вказує, що такі фонди страховики можуть створювати з метою додаткового забезпечення страхових зобов'язань. Водночас, джерелами утворення Фонду страхових гарантій є добровільні відрахування від страхових платежів, а також доходи від розміщення цих коштів [10].

Між тим, світова практика доводить, що фінансові ресурси, які акумулюються у вигляді страхових фондів (страхових гарантій або резервів) можуть виступати ефективним джерелом інвестицій в економіку. У розвинених країнах світу страхові компанії за обсягами інвестиційних вкладень перевищують загальноновизначених інституціональних інвесторів – банки й інвестиційні фонди. «Міжнародна кооперація в страхуванні сприяє функціонуванню таких секторів економіки, як міжнародна торгівля, перевезення, авіація, космонавтика і туризм» [4]. Зокрема, прибуток від інвестицій у зарубіжних страхових компаніях становить у середньому 20–30% від сукупного доходу. Для порівняння в Україні – 2–3% [11, с. 70]. Вказані показники свідчать про надзвичайну перспективу розвитку інвестиційного сектору діяльності українських страхових компаній.

Наголосимо, що чинний Закон України «Про страхування» визначає можливість страховиків (1) здійснювати портфельні інвестиції (вкласти кошти в цінні папери) і (2) здійснювати капітальні інвестиції (шляхом придбання нерухомого майна) [10]. Але на практиці для страхових компаній найбільш інвестиційно привабливим фінансовим інструментом є банківські депозити, що не є реальним стимулюванням економіки [12]. Як показують спеціальні дослідження, впродовж минулого десятиліття зацікавленість щодо інвестування у нерухоме майно в українських страхових компаніях мала хвилеподібний характер показуючи то спад, то зростання.

«Традиційно, левову частку національні страхові компанії інвестують кошти у банківські вклади, оскільки їх інвестиційна привабливість зумовлена досить високою ліквідністю і гарантованою дохідністю» [13, с. 109].

Переконані, що означену ситуацію щодо інвестиційної діяльності можливо і потрібно змінювати. До цього, зокрема, мотивує наявний стан справ у сфері медичних послуг, що склався внаслідок розв'язаної кремлем війни. Зокрема, станом на 14 травня 2022 року російський агресор пошкодив 616 українських медзакладів, із них 101 медзаклад зруйновано вщент, крім того, були зруйновані та не працюють 375 аптечних закладів. За попередніми розрахунками, на відновлення цих лікарень потрібно 32 млрд грн [14]. Мобілізувати таку суму (яка, до того ж постійно зростає) у короткий термін щонайменше складно, навіть за умови зовнішньої підтримки. Отож, перспективним виглядає залучення інвестиційних можливостей страхових компаній через розвиток і впровадження загальнообов'язкового медичного страхування (державного й особистого).

Медичне страхування спрямоване на забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я та реалізацію державних гарантій на одержання безоплатних медичних послуг. Чинний Закон України «Про страхування» передбачає, що медичне страхування (здоров'я, життя) може бути як добровільним, так і обов'язковим видом страхування. При цьому періодично на рівні парламенту порушується питання про впровадження в Україні загальнообов'язкового медичного страхування. Зокрема, Верховна Рада України 4 жовтня 2018 року отримала проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне медичне соціальне страхування в Україні» [15], втім за майже три роки його так і не було ухвалено, а 29 серпня 2019 року цей закон взагалі було відкликано.

Між тим, запровадження в Україні загальнообов'язкового медичного страхування могло б вирішити цілу низку пов'язаних завдань: 1) сприяти забезпеченню конституційних прав громадян на охорону здоров'я; 2) стимулювати створення сучасної системи страхової медицини як засобу надання якісних медичних послуг і

профілактики захворюваності серед українців; 3) підтримати національний ринок страхових послуг; 4) створити інвестиційний потенціал для відновлення національної мережі медичних та аптечних закладів.

Щодо інвестиційного потенціалу страхових кампаній для відбудови національної системи охорони здоров'я, то вбачаємо перспективним скористатися (як мінімум) українському уряду вже передбаченими Законом України «Про страхування» можливостями. Стосовно портфельних інвестицій страхових компаній, то держава може запровадити нові державні цінні папери, орієнтуючись на, в тому числі, страхових інвесторів, кошти від яких спрямовуватиме цільовим способом на відновлення національної мережі медичних закладів. З іншого боку, за допомогою стимулюючих урядових програм, страхові компанії варто заохочувати здійснювати капітальні інвестиції (шляхом придбання нерухомого майна) для системи охорони здоров'я. Опрацювання відповідних пропозицій з подальшою їхньою реалізацією справедливо віднести не лише до актуальних питань страхового права і страхової діяльності в умовах воєнного стану, але й до концептуально важливих завдань для системи охорони здоров'я в Україні.

Висновки. На підставі проведеного дослідження, взявши до уваги актуальні матеріали щодо проблематики страхової діяльності вважаємо обґрунтованим зробити такі висновки.

1. Станом на 24 лютого 2022 року в Україні було створено розвинений страховий ринок, функціонування якого ґрунтувалося на системі нормативно-правових актів, норми яких утворюють національне страхове право. Аналіз положень страхового права України, а також спеціальних актів, що ухвалені у зв'язку з агресією РФ, дають підстави стверджувати, що воєнний стан попри свій специфічний характер, не є підставою для звільнення від виконання страховою компанією своїх зобов'язань. Втім, треба визнати, що реалізація відповідних процедур за змістом і в часі ускладнюється.

2. Нині страхове законодавство України створює достатні підстави, незважаючи на воєнний стан, для подальшого розвитку страхування, зокрема як інвестиційного засобу. Пер-

спективним виглядає залучення інвестиційних можливостей страхових компаній через розвиток і впровадження загальнообов'язкового медичного страхування (державного й особистого). Увага держави до цього напрямку може мати в результаті не лише забезпечення конституційних прав громадян на охорону здоров'я, але й створити інвестиційний потенціал для відновлення національної мережі медичних та аптечних закладів, зруйнованих війною.

Очевидно, необхідність правового оформлення сформульованих нами ініціатив визначає перспективу подальших досліджень у розрізі залучення потенціалу страхових кампаній для відбудови національної системи охорони здоров'я.

Література

1. Про введення воєнного стану: Указ Президента України від 24 лют. 2022 р. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (дата звернення: 20.05.2022).

2. Уралова Ю.П. Господарсько-правове регулювання посередницької діяльності у сфері страхування. Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2019. 164 с.

3. Малікова І.П. Оцінка концентрації страхового ринку України, її зв'язок з процесами монополізації та конкуренції. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки»*. 2017. Вип. 23. Частина 3. С. 76–79.

4. Руда О.Л. Розвиток страхового ринку в Україні. *Ефективна економіка*. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7634> (дата звернення: 20.05.2022).

5. Тищенко Д.О. Державне регулювання страхової діяльності в Україні: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.08. Київ, 2021. 252 с.

6. Петечел Н.М. Становлення та розвиток медичного страхування в Україні. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: збірник наукових статей*. 2020. Вип. 53. С. 104–114.

7. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t150389> (дата звернення: 20.05.2022).

8. Щодо засвідчення форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили): повідомлення від 28 лют. 2022 р. № 2024/02.0-7.1. Торгово-промислова палата України. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS36779?an=1> (дата звернення: 20.05.2022).

9. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 20.05.2022).

10. Про страхування: Закон України від 7 бер. 1996 р. № 85/96-ВР (зі змінами та доповненнями). Законодавство України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 18.05.2022).

11. Братюк В.П., Бошинда І.М. Інвестиційна діяльність страхових компаній. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент*. 2016. Вип. 17. С. 69–71.

12. Мілошевич Н.В. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні. *Економіка і суспільство*. 2018. № 16. С. 758–763.

13. Яворська Т.В., Войтович Л.М. Інвестиційна діяльність страхових компаній в Україні: стан та прогноз розвитку. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія «Економіка». 2020. № 17(45). С. 106–112. DOI: [https://doi.org/10.25264/2311-5149-2020-17\(45\)-106-112](https://doi.org/10.25264/2311-5149-2020-17(45)-106-112)

14. МОЗ готує план відновлення зруйнованих медзакладів України, основою стануть медичні кластери – заступник міністра. Інтерфакс-Україна. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення: 18.05.2022).

15. Про загальнообов'язкове державне медичне соціальне страхування в Україні. Законодавство України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (дата звернення: 18.05.2022).

References

1. Pro vvedennia voiennoho stanu: Ukaz Prezydenta Ukrainy vid 24 liut. 2022 r. № 64/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397> (data zvernennia: 20.05.2022).

2. Uralova Yu.P. Hospodarsko-pravove rehulivannia poserednytskoi diialnosti u sferi strakhuvannia. Vinnytsia: TOV «TVORY», 2019. 164 s.

3. Malikova I.P. Otsinka kontsentratsii strakhovoho rynku Ukrainy, ii zviazok z protsesamy monopolizatsii ta konkurentsii. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriiia «Ekonomichni nauky»*. 2017. Vyp. 23. Chastyna 3. S. 76–79.

4. Ruda O.L. Rozvytok strakhovoho rynku v Ukraini. *Efektivna ekonomika*. 2020. № 2. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7634> (data zvernennia: 20.05.2022).

5. Tyshchenko D.O. Derzhavne rehulivannia strakhovoi diialnosti v Ukraini: dys. ... kand. ekon. nauk: 08.00.08. Kyiv, 2021. 252 s.

6. Petechel N.M. Stanovlennia ta rozvytok medychnoho strakhuvannia v Ukraini. *Aktualni problemy vdoskonalennia chynnoho zakonodavstva Ukrainy: zbirnyk naukovykh statei*. 2020. Vyp. 53. S. 104–114.

7. Pro pravovyi rezhym voiennoho stanu: Zakon Ukrainy vid 12 trav. 2015 r. № 389-VIII. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/t150389> (data zvernennia: 20.05.2022).

8. Shchodo zasvidchennia fors-mazhomykh obstavyn (obstavyn neperebornoi syly) Povidomlennia vid 28 liut. 2022 r. № 2024/02.0-7.1. Torhovo-promyslova palata Ukrainy. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/MUS36779?an=1> (data zvernennia: 20.05.2022).

9. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16 sich. 2003 r. № 435-IV. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 20.05.2022).

10. Pro strakhuvannia: Zakon Ukrainy vid 7 ber. 1996 r. № 85/96-VR (zi zminamy ta dopovnenniamy). Zakonodavstvo Ukrainy. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (data zvernennia: 18.05.2022).

11. Bratiuk V.P., Boshynnda I.M. Investytsiina diialnist strakhovykh kompanii. *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Seriiia: Ekonomika i menezhment*. 2016. Vyp. 17. S. 69–71.

12. Miloshevych N.V. Investytsiina diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini. *Ekonomika i suspilstvo*. 2018. № 16. S. 758–763.

13. Yavorska T.V., Voitovych L.M. Investytsiina diialnist strakhovykh kompanii v Ukraini: stan ta prohnoz rozvytku. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Seriia «Ekonomika»*. 2020. № 17(45). S. 106–112.
14. MOZ hotuie plan vidnovlennia zruinovanykh medzakladiv Ukrainy, osnovoiu stanut medychni klastery – zastupnyk ministra. Interfaks-Ukraina. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (data zvernennia: 18.05.2022).
15. Pro zahalnooboviazkove derzhavne medychno sotsialne strakhuvannia v Ukraini. Zakonodavstvo Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text> (data zvernennia: 18.05.2022).

Volodymyr Duma

INSURANCE ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF RUSSIAN AGGRESSION: LEGAL BASIS AND PRACTICAL PROSPECTS

Academician Stepan Demianchuk International University of Economics and Humanities
Academician Stepan Demianchuk str., 4,
academic building № 1, 33000, Rivne, Ukraine
E-mail: megu-duma@ukr.net

***Aim** is to study the peculiarities of the legal regulation of insurance activities in Ukraine under military situation with definition of prospects for national insurance. **Research methods:** general-theoretical and analytical (logical-semantic, comparative-legal, analysis and generalization) methods are used in combination with an integrated approach were used by the author. **Results:** it is established at the theoretical level of the study that insurance in Ukraine is possible because it is based on the national insurance law norms. Insurance in Ukraine has passed a complicated way in its development in the prewar period, and it provided the reliable legal support for insurance even during the conditions of military situation. In addition, it was found that despite the military situation, there is an opportunity for further development of insurance, in particular as an investment tool. Attracting investment opportunities of insurance companies to restore the national network of medical and pharmacy facilities destroyed by the war looks promising. It is reasonable to believe that the state can introduce new government securities, focusing, inter alia, on insurance investors, whose funds will be directed in a targeted manner to restore the national health care system. **Discussion:** russia's aggression against Ukraine has led to large-scale losses of the national economy. Its restoration is an urgent task today, despite the military situation. On the other hand, it is the duty of the state to ensure the rights and freedoms of a man and citizen, in particular with regard to health care. Realization of this right has always been a costly affair, and in times of war and destruction of hundreds of health facilities, it has become much more difficult. It is impossible to solve the relevant problems only at the expense of the state, so it is reasonably to attract investment opportunities from private investors, including insurance companies. This is facilitated by the developed national insurance legislation, which allows insurers to work even in times of war.*

Key words: insurance law; insurance activity; insurance investments; military situation.

Стаття надійшла до редакції 10.06.2022